

EXPUNERE DE MOTIVE

La data de 29 septembrie 2005 a intrat în vigoare Hotărârea Guvernului nr.1175/2005 privind aprobarea Strategiei naționale pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap în perioada 2006 – 2013 „Șanse egale pentru persoanele cu handicap – către o societate fără discriminări”, fundamentată pe exigențele existente în documentele europene și internaționale, în mod deosebit pe prevederile Cartei Sociale Europene, revizuite, ratificată prin Legea nr.74/1999, precum și pe propunerile organizațiilor neguvernamentale.

Strategia națională este centrată pe persoana cu handicap, aceasta fiind considerată cetățean cu drepturi și obligații depline. Ea are ca scop asigurarea exercitării, de către persoanele cu handicap, a drepturilor și libertăților fundamentale în vederea creșterii calității vieții lor.

Pentru asigurarea acestui deziderat și o abordare integrată la nivel național, a fost necesară revizuirea legislației existente în domeniul protecției a persoanelor cu handicap, urmărindu-se crearea cadrului pentru respectarea interesului persoanei cu handicap, în conformitate cu nevoile sale individuale, reducerea riscurilor de excluziune socială și facilitarea participării depline și active la viața comunității.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr.102/1999 privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap a fost aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.519/2002, cu modificările și completările ulterioare, multe dintre conceptele terminologice, responsabilitățile instituționale și prevederi nemaifiind în concordanță cu situația prezentă, cu necesitatea adaptării la piața muncii și cu noua legislație europeană în domeniu.

Proiectul de lege a fost elaborat în colaborare cu organizațiile neguvernamentale cu activitate reprezentativă în domeniul handicapului, în cadrul mai multor întâlniri de lucru, precum și cu structurile asociative ale autorităților publice locale. El a fost pus în dezbatere publică și au fost primite peste 150 de observații, inclusiv de la persoane fizice.

Proiectul promovează cu prioritate măsuri active de protecție și independență personală față de dependența de ajutoarele instituționale, așa cum a fost prevăzut în Ordonanța de urgență a Guvernului nr.102/1999 privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap,

aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.519/2002, cu modificările și completările ulterioare. Este introdusă prestația socială de *buget personal complementar* care, pe de o parte, dă posibilitate persoanei cu handicap sau reprezentantului legal să aleagă serviciul necesar iar pe de alta, va determina eficiența sistemului prin eliminarea barierelor birocratice. Bugetul personal complementar presupune valorizarea unor drepturi și facilități, de exemplu: taxe de abonament radio/TV, plata abonamentului telefonic, plata taxei pentru abonamentul la curentul electric.

Unul dintre principiile pe care se bazează proiectul de act normativ, în acord cu procesul descentralizării și al consolidării capacității administrative a autorităților implicate, este principiul egalizării șanselor. Egalizarea șanselor este procesul în cadrul căruia serviciile devin disponibile tuturor cetățenilor, inclusiv persoanelor cu handicap și, în acest sens, proiectul acordă atenție deosebită măsurilor specifice pe care autoritățile publice locale trebuie să le ia în vederea realizării accesului persoanelor cu handicap la toate serviciile din comunitate, fiind resimțită necesitatea unei implicări publice mai mari în dezvoltarea politicii sociale.

Sistemul de protecție a persoanelor cu handicap trebuie dezvoltat astfel încât să răspundă nevoilor reale ale persoanelor, prin crearea serviciilor corespunzătoare la nivelul comunității, bazate pe o strategie clară și în conformitate cu particularitățile locale. Proiectul pune accent pe dezinstituționalizare, pe crearea de servicii alternative prin:

- afirmarea conceptului conform căruia familia este mediul cel mai prielnic pentru îngrijirea și protecția adultului cu handicap, familiei fiindu-i necesar sprijin adecvat, în baza evaluării nevoilor sale;
- introduce ocupația de asistent personal profesionist care va putea lua în îngrijire persoane cu handicap grav și accentuat fără condiții de locuit și fără un venit la nivelul salariului mediu pe economie, printre care: copii care împlinesc 18 ani și ies din sistemul de protecție a copilului, adulți din centrele rezidențiale;
- propune admiterea într-un centru rezidențial a unei persoane cu handicap ca ultimă soluție, numai atunci când starea sănătății nu permite acordarea de servicii în comunitate.

Este accentuată importanța tratării în spiritul respectării drepturilor omului a persoanelor cu handicap, indiferent unde acestea se află. O atenție deosebită este acordată respectării standardelor specifice de calitate în centrele rezidențiale sau de zi, în vederea asigurării calității vieții și a eliminării oricărei forme de abuz sau de neglijare a persoanelor asistate.

Proiectul urmărește asigurarea continuității între măsurile de protecție stabilite pentru copiii cu handicap și cele stabilite pentru adulții cu handicap, introducând serviciul de evaluare complexă a persoanelor adulte cu handicap la nivelul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv ale sectoarelor municipiului București și prin faptul că asistentul maternal profesionist poate deveni asistent personal profesionist.

Proiectul acordă o atenție deosebită ocupării și încadrării în muncă a persoanelor cu handicap prin:

- nu condiționează acordarea indemnizației lunare de nivelul veniturilor, dând posibilitatea cumulării acesteia cu veniturile salariale;
- orientarea profesională și stabilirea capacității de muncă sunt atribuțiile comisiei de evaluare;
- acordă facilități pentru angajatori.

În baza principiului solidarității sociale, proiectul elimină excepțiile de la obligația de angajare a persoanelor cu handicap atât pentru agenții economici cât și pentru instituțiile publice. Ca noutate față de actul normativ în vigoare, este introdusă posibilitatea de opțiune pentru persoanele juridice care nu-și îndeplinesc această obligație, astfel:

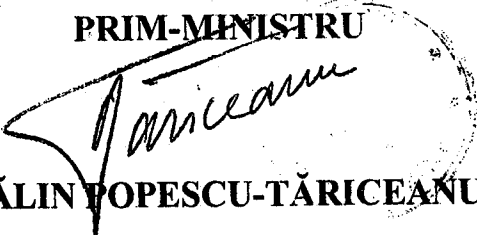
- de a plăti lunar către bugetul de stat o sumă egală cu salariul minim brut pe țară înmulțit cu numărul de locuri de muncă în care nu au angajat persoane cu handicap;
- de a achiziționa produse sau servicii de la unități protejate autorizate, în valoare egală cu salariul minim brut pe țară înmulțit cu numărul de locuri de muncă în care nu au angajat persoane cu handicap.

Această posibilitate de opțiune va avea un efect benefic asupra activității unităților protejate și va determina creșterea numărului de persoane cu handicap angajate.

Față de actul normativ în vigoare, proiectul de lege prevede diversificarea realizării de accesibilități și, în mod deosebit, în mediul informațional și comunicațional, de exemplu: serviciile de informare, emisiunile TV, pagini web. Barierele de atitudine și de mediu între persoanele cu handicap și comunitate trebuie eliminate, fiecare persoană având dreptul, în condiții de egalitate, la folosirea sau exercitarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege.

O atenție deosebită este acordată în proiect parteneriatelor eficiente și inovatoare între autoritățile publice, centrale sau locale, cu organizațiile neguvernamentale ale persoanelor cu handicap sau care reprezintă interesele acestora, în baza principiului *Nimic pentru noi, fără noi!*

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU